

За умов конкретизації критеріїв підготовки ефективного економіста-керівника вдосконалення навчальної діяльності дозволяє забезпечити синергетичний ефект у ланцюгу:

1) зменшення витрат і підвищення ефективності навчальної діяльності;

2) розвиток наукової діяльності з використанням вивільнених ресурсів;

3) запровадження нових форматів поєднання навчальної і наукової складової у підготовці економістів, підвищення якості освіти;

4) диверсифікація діяльності університету, розширення бази фінансування навчальної і наукової роботи;

5) лідерство на світовому ринку послуг з економічної освіти.

На першому етапі найбільш актуальним є:

— зменшення рівня витрат університетів шляхом розвитку комп'ютерних технологій самостійного вивчення дисциплін, виконання практичних завдань, контролю і систематизації знань;

— збільшення продуктивності у використанні матеріальної бази та кадрового потенціалу, в тому числі переорієнтація звільненого аудиторного фонду і часу викладачів на розвиток прикладних наукових досліджень, результати яких також можуть бути використані у навчальній діяльності;

— формування практики наскрізного наукового керівництва роботою студентів конкретними викладачами випускаючих кафедр, а також закріплення студентів (починаючи з третього курсу) за певними базами практики для опрацювання в процесі навчання реальної проблематики бізнесу;

— запровадження гнучких графіків навчання студентів, нових послуг і форматів щодо опанування додаткових професій та навичок під час до- і післядипломної підготовки, розвиток прикладної наукової діяльності на комерційних засадах.

О. Л. Шевченко, канд. філол. наук, доцент
кафедри іноземних мов факультету МЕіМ

ПРАГМАТИЧНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ НЕПРЯМИХ ЗАСОБІВ СПОНУКАННЯ У СУЧАСНІЙ АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ

Лінгвістична прагматика відображає комунікативний аспект мови, який орієнтовано на дослідження кінцевого результату — ефекту мовної комунікації. Прагматика, що є характерною для реального спілкування, включає сукупність умов як зовнішніх,

так і внутрішніх. До цих прагматичних умов відносяться пресупозиція, інтенція, матеріальна ситуація, паралінгвістичні фактори та ін.

У процесі дослідження засобів непрямого спонукання слід приділяти особову увагу інтенції, тобто наміру того, хто говорить, відповідній реакції адресата, як вербальній, так і невербальній, міжособовій взаємодії комунікантів, умовам глобального контексту, який впливає на інтерпретацію вислову.

Вислів може бути інтерпретовано як спонукальний якщо:

1. У тексті, що його оточує є перформативні дієслова мовного спонукання, які до нього відносяться, а саме дієслова: *to order, to command, to direct, to demand, to urge, to request, to require, to induce, to beg, to implore, to plead, to instruct, to forbid, to restrain, to prohibit, to appeal, to bid, to ask, to suggest* тощо. Наприклад: *He pleaded, «I want you to do me a favor».*

2. Фактичний зміст тексту є спонукальним, або в ньому використані прямі спонукальні форми з тим самим значенням, у тому ж мовному відрізку. Наприклад: *«I'd much rather you stayed. No, don't go».*

3. У вислові, або тексті, що його оточує присутнє слово «please». Наприклад: *«Will you **please** have dinner for two brought up here».*

4. Реакція на вислів є відповідною. Вона може бути як вербальною, так і невербальною. Адресат може просто відповісти дією. Реакція у відповідь вербального характеру відноситься до факторів лінгвістичного контексту, а невербального — до факторів екстралінгвістичного контексту.

Якщо адресат має намір виконати дію, що від нього вимагають, він зазвичай дає таку відповідь: «Ok»; «All right»; «Sure»; «Certainly»; «I will do»; «I can», тощо. Наприклад: *«This is my first day and I'm nervous. Will you please help me? — **Certainly**. I'll get the place settings».*

Якщо адресат не має наміру виконати зазначену дію, він може сказати: «No»; «No, sir»; «No ma'am»; «No, I can't»; «No, I wouldn't». Але така відповідь не буде увічливою та прийнятною з точки зору мовного етикету.

Щоб дати негативну відповідь, але при цьому зробити її як можна більш увічливою, необхідно достатньо мотивувати свою відмову. Наприклад: *«Would you give me the glass» I said. «I want a drink» — «Oh, no! It's awfully dirty».*

Оскільки мовне спілкування ведеться у конкретному природному середовищі, паралінгвістичний контекст відіграє суттєву роль у інтерпретації вислову. Мовні одиниці отримують своє

конкретне значення залежно від фізичних характеристик комунікантів, властивостей голосової модуляції, кінетики, міміки, предметного оточення тощо, утворюють паралінгвістичний контекст. Наприклад: «Will you stay here?» Bobby *nodded*.

Як показує мовний матеріал, якщо інформація, що сигналізується невербально, суперечить інформації, яка передана вербальним компонентом, то в результаті ілюктивна сила вислову визначається за невербальним фактором.

Таким чином, досліджуючи непрямі спонукальні засоби з точки зору лінгвістичної прагматики, можна зробити висновок про те, що однозначно інтерпретувати інтенцію адресанта як спонукання можна тільки аналізуючи всі умови глобального контексту (лінгвістичного, екстралінгвістичного та паралінгвістичного). При цьому в реальному мовному середовищі фактори паралінгвістичного контексту виявляються вирішальними.

С. І. Шимон, канд. юрид. наук, доцент
кафедри цивільного та трудового права

ОНОВЛЕННЯ ЗМІСТУ ЮРИДИЧНОЇ ОСВІТИ В КОНТЕКСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ БОЛОНСЬКИХ ІНІЦІАТИВ У КНЕУ

Юридична освіта в Україні сьогодні має бути спрямована на підготовку нового покоління юристів, котрі орієнтовані на гуманістичні цінності демократичного суспільства, визнають загальнолюдські цінності, поділяють глобальну ідею соціальної справедливості. Сучасна освіта має гарантувати випускнику-правнику його конкурентоспроможність у сфері професійної діяльності в умовах тих карколомних змін, що відбуваються нині: змінюються структура суспільства, система цінностей та ставлення до них, а також роль юриста та вимоги до нього. Нові підходи до формування змісту юридичної освіти повинні сприяти подоланню тих негативних тенденцій, що призводять до втрати професіоналізму: трансформування юридичної практики із професії в бізнес, послаблення традиційної ролі юриста як незалежного консультанта, медіатора, посередника між сторонами, що конфліктують, втрата правником відчуття цілі в роботі та ін. Саме тому реалізація основних ідей Болонського процесу, серед яких і підвищення якості освіти — це не лише спроба, експеримент, погляд у майбутнє, але й нагальна потреба сьогодення.

Удосконалення змісту юридичної освіти на юридичному факультеті КНЕУ здійснюється відповідно до рішень Вченої ради